

Samarbeidsavtale om lokal luftkvalitet i Grenland

mellom:

Bamble kommune

Porsgrunn kommune

Skien kommune

Telemark fylkeskommune (TFK)

Statens vegvesen (SVV)

og

Industrien

I. Bakgrunn

Formålet med avtalen er å sikre god overvåkning, måling og rapportering av luftkvaliteten i Grenland i tråd med kravene i gjeldene forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften, kapittel 7 – FOR-2024-02-02-170).

Forskriften stiller krav til måling, overvåkning og rapportering av luftkvaliteten i områder hvor man kan forvente å ha for høye forurensningsnivåer. Av forskriften fremgår det at kommunene er forurensningsmyndighet. I henhold til §7-8 har anleggseiere som bidrar vesentlig med lokal luftforurensning ansvar for å bidra til målinger og finansiering knyttet til luftforurensning.

I Grenland er Statens vegvesen (SVV), Telemark fylkeskommune (TFK), Porsgrunn kommune, Skien kommune, Bamble kommune og Industrien de sektorene som bidrar til lokal luftforurensning. TFK, SVV og kommunene er anleggseiere for utslipp langs veinettet. TFK er anleggseier for fylkesveier, og SVV er anleggseier for europa- og riksveier og kommunene er anleggseiere for kommunale veier. Industrien er anleggseiere for utslipp knyttet til havne- og industrivirksomhet.

Avtalen omfatter vedlikehold og drift av målestasjonene i Grenland. Målenettverket for lokal luftkvalitet i Grenland er navnet på samarbeidet mellom forurensningsmyndighetene og anleggseierne. Målenettoperatørene innenfor samarbeidet er ansatt i Porsgrunn kommune i avdeling Miljørettet helsevern i Grenland.

II. Partenes ansvar

Alle partene er ansvarlig for at måleprogrammet for lokal luftkvalitet er i henhold til forurensningsforskriften kapittel 7. Måleprogrammet kan endres med endringer i forurensningsforskriften og ved føringer fra statlige myndigheter.

Alle parter har et ansvar for overvåkingen av lokal luftkvalitet og har plikt til å gjennomføre tiltak ved fare for overskridelse av grenseverdiene i forurensningsforskriften.

Lokaliseringen av målestasjoner gjøres i henhold til EU-lovgivning og etter veiledning fra Miljødirektoratet.

a. Forurensningsmyndighetens ansvar

Porsgrunn kommune har ansvar for å ansette målenettoperatører som jobber med drift av målestasjoner og kvalitetssikring av data. Videre har Porsgrunn kommune ansvar for å stille kontorlokaler og annet nødvendig utstyr til disposisjon.

Målenettoperatørene har ansvar for:

- Daglig drift og overvåking av luftmålinger ved målestasjoner.
- At driften av instrumentene på målestasjonene er i henhold til Standard operasjonsprosedyrer fra Nasjonalt referanselaboratorium for luftkvalitet i Norge.
- Kvalitetssikring av luftkvalitetsdata.
- Oppfølging av målestasjoner. Dette inkluderer drift og vedlikehold.
- Sikre jevnlig service og nødvendig vedlikehold/reparasjoner på måleinstrumenter.
- Varsle befolkningen ved helsefarlige nivåer.
- Informere veieiere om behov for tiltak.
- Rapporteringsansvar ved å utarbeide månedsrapporter, årsrapporter, og tiltaksutredninger.
- At gjennomføring av målinger oppfyller krav som stilles av EU iht. Håndbok for kvalitetssystem for målinger av luftkvalitet.
- Anskaffelse av nødvendig utstyr.

b. Anleggseiernes ansvar

Anleggseiere (Bamble, Porsgrunn -og Skien kommune, TFK, SVV og Industrien) er ansvarlig for forurensning fra sin eiendom iht. forurensningsforskriften kapittel 7 (§7-8). Dette inkluderer en tiltakspålit til å følge opp nødvendige tiltak, og et ansvar for å betale fakturaer i forbindelse med etablering, drift og service/vedlikehold av målestasjonene og måleinstrumenter etter avtalt kostnadsfordeling (Vedlegg 4).

III. Avtalens varighet og oppsigelse

Avtalen gjelder fra og med første fakturering i 2025. Ved vesentlige endringer av faktiske forhold som ligger til grunn for avtalen kan avtalen endres med 3 måneders varsel.

Avtalen kan sies opp skriftlig med 12 måneders oppsigelsestid.

IV. Driftskostnader

Målenettverket for lokal luftkvalitet i Grenland deles inn i 3 hovedaktører; Kommunene, de regionale/statlige veieierne TFK og SVV, og Industrien. Alle anleggseiere i samarbeidet skal finansiere overvåking, drift og vedlikehold av utstyr og målestasjoner. Kostandene skal fordeles likt mellom kommunene, regionale/statlige veieiere og Industrien, med en fordeling på 1/3 (Se vedlegg 3 for kostnadsfordeling).

Beløpet forfaller forskuddsvis til betaling per 15. januar og per 15. juni. Porsgrunn kommune fakturerer samarbeidsaktørene i tråd med vedtatt kostnadsfordeling.

V. Kontaktpersoner

Partene skal stille med minst en kontaktperson som har ansvaret for lokal luftkvalitet i egen virksomhet. Virksomheten skal informere partene i samarbeidet om endringer som angår kommunikasjon med virksomhetens kontaktperson.

VI. Møter

Partene skal informere hverandre om forhold som vil få betydning for avtalen.

Det skal avholdes årlige møter for å diskutere luftkvaliteten i Grenland. Måleoperatørene ved Porsgrunn kommune tar initiativ til å innkalle til årsmøte innen utgangen av juni. Partene er forpliktet til å møte på årsmøte.

VII. Tvister

Dersom det oppstår uenigheter om tolkning av avtalen, skal den søkes løst gjennom møter og forhandlinger. Dersom enighet ikke oppnås etter forhandlinger, skal saken avgjøres Telemark tingrett.

VIII. Signering

Avtalen er sendt til alle partene i samarbeidet for digitalisering via Porsgrunn kommune sitt saks- og arkivsystem.

Vedlegg 2 – Luftovervåkningen i Grenland

Vedlagt er en oversikt over målestasjonene som inngår i måleprogrammet, deres lokalisasjon, hvilke målekomponenter som måles hvor, samt de lokale hovedutslippskildene nær hver målestasjon per januar 2025.

By-bakgrunnsstasjoner

Lokalisasjon: Knarrdalstranda
Måleparametere: Svevestøv (PM₁, PM_{2,5}, PM₄, PM₁₀), Nitrogendioksid (NO₂), Nitrogenmonoksid (NO).
Hovedutslippskilder: vedfyring, veitrafikk og industri.

Veinære målestasjoner

Lokalisasjon: Sverresgate
Måleparametere: Svevestøv (PM₁₀), Nitrogendioksid (NO₂), Nitrogenmonoksid (NO).
Hovedutslippskilder: Veitrafikk og vedfyring

Lokalisasjon: Lensmanddalen
Måleparametere: Svevestøv (PM_{2,5}, PM_{2,5}), Nitrogendioksid (NO₂), Nitrogenmonoksid (NO).
Hovedutslippskilder: Veitrafikk

Industrirelaterte bakgrunnsstasjoner

Lokalisasjon: Furulund
Måleparametere: Svevestøv (PM₁, PM_{2,5}, PM₄, PM₁₀), Nitrogendioksid (NO₂), Nitrogenmonoksid (NO), Svoveldioksid (SO₂).
Hovedutslippskilder: Industri, havneaktivitet, vedfyring

Bakgrunnsstasjoner

Lokalisasjon: Haukenes
Måleparametere: Nitrogendioksid (NO₂), Nitrogenmonoksid (NO), Ozon (O₃).
Hovedutslippskilder: Langtransportert.